

การจัดการขยะมูลฝอย วาระแห่งชาติ... เริ่มต้นได้ที่ตัวเรา

เปิดมุมมอง

เนตรชนก ตีะปินตา
ทีมกรู๊ป

เมื่อพูดถึง “ขยะ” หลายคนคงจะ
ทำคายน บิดจุก และเบือนหน้า
หนี ทั้ง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการ
ทำให้เกิดขยะ ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอย
เป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ
ของประเทศ และมีแนวโน้มเพิ่มสูง
ขึ้นทุกปีตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น
ในขณะที่อัตราของขยะมูลฝอยที่ถูก
นำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลัก
วิชาการ และอัตราขยะมูลฝอยที่ถูกนำ
มาใช้ประโยชน์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียง
เล็กน้อยเท่านั้น

เราทุกคนล้วนเป็นตัวการผลิตขยะ
ขยะที่เราสร้างขึ้นเฉลี่ย 1.13 กิโลกรัม/
คน/วัน ทั่วประเทศคิดเป็น 75,046
ตัน/วัน (ปี 2560) หรือ 27.40
ล้านตัน/ปี มีเพียง 43% หรือ 11.70
ล้านตันต่อปี มีการกำจัดอย่างถูกต้อง
31% หรือ 8.52 ล้านตัน/ปี มีการ
นำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ และ 26%
หรือ 7.18 ล้านตัน/ปี มีการกำจัด
ไม่ถูกต้อง

มีการใช้ถุงพลาสติกมากถึง 45,000
ล้านใบ/ปี ทั้งจากตลาดสด ห้างสรรพ
สินค้า และร้านขายของชำ โฟมบรรจุ
อาหารจำนวน 6,758 ล้านใบ/ปี แก้ว
พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว จำนวน 9,750
ล้านใบ/ปี ซึ่งพลาสติกและโฟมเหล่านี้
เป็นวัสดุที่ย่อยสลายยาก เมื่อไม่ได้รับ
การจัดการที่ถูกต้องภายหลังจากการ
นำมาใช้แล้ว ก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
ทั้งทางบกและทางทะเล และมีแนวโน้ม
ในการเกิดการรั่วไหลของสารปรุ่่งแ่งหรือสารประกอบที่ใช้ใน
การผลิตพลาสติกและโฟม ซึ่งอาจเป็น
พิษและส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้

ในปี 2557 ได้รับความร่วมมือ
จากหลายภาคส่วนในการจัดการขยะ
มูลฝอยและของเสียอันตรายเป็นวาระ
แห่งชาติที่ทุกภาคส่วนต้องเร่งดำเนินการ
บริหารจัดการ โดยกำหนดให้การจัดการ
ขยะมูลฝอยที่ตกค้างสะสมหรือขยะเก่า
เป็นหนึ่งใน roadmap ด้านการจัดการ
ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อ
ลดมลพิษที่เกิดจากการตกค้างของขยะ
มูลฝอยในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่
ดำเนินการอย่างไม่ถูกต้องให้หมดไป
รวมทั้งให้มีแผนการบริหารจัดการขยะ
มูลฝอยชุมชนในระดับจังหวัดและระดับ
ประเทศ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอย
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วน

คิดแยกขยะ... เริ่มต้นได้ที่ตัวคุณ

ร่วมของทุกภาคส่วน
ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง
ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ได้
ดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการ
ขยะมูลฝอยของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง
ตามกรอบยุทธศาสตร์สร้างการ
เติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม ลดมลพิษ และลดผลกระทบ
ต่อสุขภาพของประชาชนและระบบ
นิเวศ ได้แก่ การกำจัดขยะมูลฝอยเก่า
ที่ตกค้าง การสร้างรูปแบบการจัดการ
ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่อย่างเหมาะสม
อาทิ การกำหนดพื้นที่กำจัดของเสีย
อันตรายโดยเฉพาะ การส่งเสริมการ
จัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม
นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังได้ร่วมมือ
กับกระทรวงมหาดไทย สร้างองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ต้นแบบ
เป็นโครงการ 1 จังหวัด 1 อปท.ต้นแบบ
เพื่อรณรงค์มาตรการลดและคัดแยกขยะ
มูลฝอยตั้งแต่ต้นทางหรือตั้งแต่บ้านเรือน
ในหน่วยงานภาครัฐเพื่อเป็นแบบอย่าง
แก่ภาคเอกชนและประชาชน ในการมี
ส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ขยะมูลฝอยที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น
และยังส่งเสริมภาคเอกชนในการ
ลงทุนเพื่อผลิตพลังงาน ตลอดจนการวาง
ระเบียบ และมาตรการการบริหารจัดการ
ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดย

ร่างกฎหมายและพระราชบัญญัติว่าด้วย
เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ขยะเครื่อง
ใช้ไฟฟ้า และขยะจากอุตสาหกรรม รวม
ทั้งสร้างวินัยคนในชาติเพื่อการจัดการที่
ยั่งยืน เช่น ลดการใช้ถุงพลาสติก เป็นต้น
จากนโยบายของภาครัฐสู่แผนปฏิบัติ
การเพื่อจัดการปัญหาขยะมูลฝอยใน
ระดับจังหวัด มีการสนับสนุนงบประมาณ
โครงการในการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ
มูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น
โรงงานคัดแยกขยะและทำปุ๋ยชีวภาพ
ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร
เตาเผาขยะมูลฝอย
พบว่ามีความจำเป็นที่ประเทศไทย
ก่อสร้างแล้วเสร็จแต่ไม่สามารถเปิด
ดำเนินการได้ สาเหตุมาจากความไม่
เหมาะสมของสภาพพื้นที่ การทำความเข้าใจกับ
ประชาชนโดยรอบพื้นที่ก่อสร้าง
ปัญหาการขาดศักยภาพ ในการบริหาร
จัดการขยะมูลฝอย และปัญหาการเมือง
ในท้องถิ่น ทำให้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างหรือเปิด
ดำเนินงานได้
“การจัดการขยะดี เทคโนโลยีดี แต่
ขอให้ไปทำที่อื่น” นี้ อาจจะเป็นเพราะยัง
ไม่เข้าใจถึงผลดีในภาพรวมที่จะทำให้การ
จัดการขยะมีประสิทธิภาพ และไม่ก่อ
ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม
โดยรวมของชุมชนและประเทศ ส่งผล
ทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานที่กำจัด

ขยะมูลฝอยไม่สามารถก่อสร้างหรือเปิด
ดำเนินการได้
สิ่งสำคัญในการดำเนินโครงการ
คือ กระบวนการทางด้านการมีส่วนร่วม
ของชุมชน การสร้างความเข้าใจให้
กับประชาชนและชุมชนโดยรอบพื้นที่
โครงการเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น
และมาตรการจัดการเพื่อลดผลกระทบ
ต่อประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบจาก
โครงการ
โดยดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนการ
ก่อสร้างโครงการ เพื่อสร้างความมั่นใจ
ของประชาชนต่อระบบการบริหารจัดการ
ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่
ในการบริหารจัดการโครงการจัดการ
ขยะมูลฝอย เพื่อให้การแก้ไขปัญหา
ขยะมูลฝอยของประเทศไทยเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย
ตามแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
ของประเทศ
ปัญหาขยะกลายเป็นวาระแห่งชาติ
การจัดการขยะถือเป็นหน้าที่ของทุกคน
และต้องอาศัยการบูรณาการระหว่าง
ภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยเฉพาะการแก้ที่ต้นทาง จิตสำนึกในการ
รู้จัก ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่
จิตสำนึกในการทิ้งขยะรวมไปถึงการ
จัดการขยะ ซึ่งถือเป็นมาตรการที่สำคัญ
ที่สุดในกระบวนการจัดการมูลฝอย
แบบบูรณาการ